Inhoudsopgave

Samenvatting 4

1 Inleiding 5

2 Voortgang buitendijkse projecten (categorie A) 6
2.1 Verdronken Zwarte Polder (A1)/ Herdijkte Zwarte Polder (C6) 6
2.2 Rammekensduinen (A2) 6
2.3 Veerhaven Kruiningen (A6) 6
2.4 Veerhavengebied Perkpolder (A7) 7
2.5 Bescherming Schor van Waarde (A8) 8

3 Voortgang binnendijkse projecten (categorie B) 9
3.1 Grondverwerving 9
3.2 Uitvoering 9

4 Voortgang kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel (categorie C) 12
4.1 Prioriteitstelling 12
4.2 Grondverwerving 12
4.3 Uitvoering 12

5 Ontwikkelingen 18
5.1 Strategie 2006-2008 18
5.2 Nieuwe projecten en kwaliteitsverbetering 18
5.3 Ingebrekestelling 18

6 Financiën Natuurcompensatieprogramma Westerschelde 19
6.1 Beschikbare budgetten 19
6.2 Aanvullende financiering 19
6.3 Groenfonds overeenkomsten 19
6.4 Uitgaven buitendijkse projecten 20
6.5 Uitgaven binnendijkse projecten 20
6.6 Versnelling grondverwerving categorie C-projecten 22

7 Organisatie en besluitvorming 23
7.1 Organisatie en besluitvorming buitendijkse projecten 23
7.2 Organisatie uitvoering binnendijkse projecten en kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel 23
7.3 Besluitvorming binnendijkse projecten en kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel 23

Bijlage 1 Verschenen documenten 24

Bijlage 2a Samenstelling van de Voortgangscommissie 28

Bijlage 2b Samenstelling van de Werkgroep Natuurcompensatie voor de binnendijkse projecten 29

Bijlage 3 Prioriteitstelling projecten categorie C (kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel) 30

Bijlage 4 Situering projecten 31

Samenvatting

Sinds 1998 wordt het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde uitgevoerd. Dit programma komt voort uit het verdrag rond de tweede verdieping van de Westerschelde (1995). De uitvoering is geregeld in een bestuursovereenkomst, waarin een drietal categorieën projecten is opgenomen: buitendijkse projecten en een tweetal categorieën binnendijkse projecten.

Hoewel de oorspronkelijk beoogde buitendijkse projecten niet alle kansrijk bleken, is er nu sprake van een aantal waardevolle projecten. Bij het Schor van Waarde zijn twee kribben aangelegd, die niet alleen gunstig zijn voor de natuurwaarden ter plaatse, maar die ook verdere aantasting van de archeologisch waardevolle restanten van bewoning voorkomen. Uitgaande van een voormalig slibdepot zijn de Rammekensduinen ingericht als strandvlakte met loopduinen en duinvalleien. In de Verdronken Zwarte Polder is in 2005/ 2006 een strandgeul gegraven om de overspoeling van het schor te bevorderen. Met het vrijkomende zand zijn in de aangrenzende Herdijkte Zwarte Polder duinen gecreëerd. In de voormalige veerhaven Kruiningen is in 2006 een grote aanlegsteiger gesloopt; ter plaatse zullen zich op termijn schor en slik gaan vormen.

In de directe nabijheid van de voormalige veerhaven Perkpolder wordt de realisatie van een nieuw, buitendijks natuurgebied van circa 75 ha voorbereid. Dit plan maakt onderdeel uit van een integrale gebiedsontwikkeling, die in een publiek-private samenwerking wordt uitgevoerd. De planning is om de aanbestedingsprocedure van het natuurcompensatieproject in 2008 te starten.

De realisatie van de binnendijkse projecten uit de categorie B (nieuwe inlagen) verloopt goed. De inrichting van Den Inkel, Rammekenshoek fase 1 en Margarethapolder fase 1 en 2 is klaar. Van de projecten die in 2002 zijn begrensd zijn Galghoek, Bathse schor en Bathse Kreek gereed en zijn de voorbereidingen op de inrichting van Baarzandse kreek fase 2 opgestart. Voor 2007 is de inrichting van Scheldeoord en Nummer Eén voorzien.

Ondanks de geringe invloed die het Natuurcompensatieprogramma kan uitoefenen op de grondverwerving voor de categorie C-projecten (kreekherstel), verloopt dit naar wens. Als een project geheel of gedeeltelijk (in te richten eenheid) is verworven, volgt de inrichting spoedig daarna. Inmiddels zijn 22 projecten uitgevoerd (578 ha) en zijn er 5 in (voorbereiding van) uitvoering (224 ha). De verwachting is dat alle in uitvoering zijnde projecten in 2007 worden afgerond.

1 Inleiding

Nederland en Vlaanderen hebben in 1995 een verdrag gesloten inzake de verruiming van de vaar-weg in de Westerschelde (tweede verdieping). Daarbij is tevens een compensatie afgesproken van de natuurwaarden die verloren gaan ten gevolge van de verruiming. Nederland draagt zorg voor de uitvoering hiervan, hoewel Vlaanderen een deel van de kosten voor haar rekening neemt [1]. De compensatiemaatregelen zijn op advies van de Commissie Westerschelde in drie categorieën projecten onderverdeeld: A) buitendijks, B) binnendijkse natuurontwikkeling (nieuwe inlagen) en C) binnendijks kreekherstel/ kwaliteitsimpuls van het Natuurbeleidsplan. De uitvoering van deze projecten is geregeld in de Bestuursovereenkomst Natuurcompensatieprogramma Westerschelde. Door het ondertekenen hiervan op 27 februari 1998, hebben alle betrokken partijen, met uitzondering van de gemeente Borsele, zich hieraan geconformeerd. Het Natuurcompensatieprogramma heeft een looptijd van maximaal 10 jaar.

Rijkswaterstaat Zeeland is verantwoordelijk voor de realisatie van de buitendijkse projecten. De verantwoordelijkheid voor de binnendijkse projecten ligt bij de Provincie Zeeland; de uitvoering ervan is in handen van Dienst Landelijk Gebied.

Voortvloeiend uit de bepalingen in de Bestuursovereenkomst wordt jaarlijks een voortgangsrapportage opgesteld. Deze voortgangs-rapportage wordt naar de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat en de ondertekenaars van de Bestuursovereenkomst gestuurd. Voortgangsrapportages zijn inmiddels jaarlijks verschenen sinds 1998. Onderhavige rapportage betreft het kalenderjaar 2006. Gerapporteerd zijn de ontwikkelingen tot 31 december, latere ontwikkelingen zijn in principe niet verwerkt.

Op verzoek van de Europese Commissie wordt aan het eind van het kalenderjaar aan de Commissie een beknopte voortgangsrapportage toegestuurd. In december 2006 heeft dit voor het eerst plaatsgevonden.

Alle hier beschreven projecten maken onderdeel uit van de natuurcompensatie van de tweede verdieping en staan los van het beoogde natuurherstel in het kader van de Ontwikkelingssschets 2010 Schelde-estuarium.

1 Het oorspronkelijke budget bij de start van het programma was als volgt. Vlaanderen heeft een bedrag van ƒ 44 miljoen (circa € 20 miljoen) ter beschikking gesteld, waaraan door Nederland ƒ 22 miljoen (circa € 10 miljoen) is toegevoegd.

2 Voortgang buitendijkse projecten (categorie A)

Projecten in categorie A beogen buitendijks het ecosysteem van de Westerschelde te versterken. Dit kan door nieuwe natuur aan het systeem toe te voegen of de kwaliteit van bestaande natuurgebieden te verhogen. De letter-cijfercombinaties achter de deelprojecten verwijzen naar de kleurenkaart achter in dit rapport.

In de bestuursovereenkomst is een aantal buitendijkse projecten opgenomen die om uiteenlopende redenen zijn afgevallen. Het betreft de projecten: Bescherming Zuidgors (A3), Broedgebied Terneuzen (A4) en Broedgebied Hansweert (A5). De motivatie om deze projecten niet uit te voeren is beschreven in voorgaande voortgangsrapportages.

De projecten waaraan uitvoering is of wordt gegeven zijn ten dele gebaseerd op de bestuursovereenkomst, andere zijn later aan het programma toegevoegd. Het betreft de projecten: Verdronken Zwarte Polder (A1), Rammekensduinen (A2), Veerhaven Kruiningen (A6), Veerhavengebied Perkpolder (A7) en Bescherming Schor van Waarde (A8). Deze projecten worden hierna beschreven.

2.1 Verdronken Zwarte Polder (A1)/ Herdijkte Zwarte Polder (C6)

In de Verdronken Zwarte Polder is in 2005/ 2006 een strandgeul gegraven om de overspoeling van het schor te bevorderen. Tevens zijn daarbij de verzande kreken in het begroeide deel verruimd. Deze maatregel voorzag in de zandbehoefte voor de inrichting van de aangrenzende Herdijkte Zwarte Polder (zie hoofdstuk 3). Gedurende de planvorming is de mogelijkheid overwogen om de hoogste delen van het schor af te graven, vergelijkbaar met het Schor van Waarde (paragraaf 2.3). Vanwege de bestaande natuur- en recreatiefunctie van het gebied is dit als onwenselijk beschouwd.

In samenhang met de genoemde ingrepen zijn door de lokale natuurbeheerder, Stichting Het Zeeuwse Landschap, enkele maatregelen uitgevoerd om de recreatie- en natuurfunctie beter op elkaar af te stemmen. In 2006 is er aansluitend op het bestaande plankier een nieuw vlonderpad aangelegd. Hierdoor kan de geul zelfs met hoog water overgestoken worden. Vanaf het nieuwe plankier is een nieuw (onverhard) wandelpad aangelegd, dat aansluit op het wandelpad op de zeedijk. Deze recreatieve inrichting is gefinancierd uit het budget voor de binnendijkse natuurcompensatieprojecten. In oktober 2006 is het project door de gedeputeerde officieel overgedragen aan de natuurbeheerder.

2.2 Rammekensduinen (A2)

In 2000 zijn het voormalig slibdepot en het aansluitend gelegen duingebied ingericht, de zogenaamde Rammekensduinen. Het gebied is ingericht als strandvlakte met loopduinen en duinvalleien. De totale oppervlakte van dit gebied bedraagt circa 10 ha. De bijdrage vanuit het Natuurcompensatieprogramma bedroeg € 109.823. Dit deelproject is steeds beschreven als onderdeel van het project Rammekenshoek (B1), zie ook hoofdstuk 3.

2.3 Veerhaven Kruiningen (A6)

Met het oog op de bouw van de Westerscheldetunnel en het ten gevolge hiervan vrijkomen van de veerhavens, zijn de veerhavens Kruiningen en Perkpolder onder voorbehoud in het Natuurcompensatieprogramma opgenomen. Het voorbehoud betrof de uitkomst van nadere studies naar andere gebruiksmogelijkheden.

Door de betrokken overheden is in 2002 een verkenning uitgevoerd naar het ontwikkelen van zowel de veerhaven als het veerplein tot buitendijks natuurgebied. Op grond van de relatief hoge realisatiekosten heeft de Voortgangscommissie van het Natuurcompensatieprogramma in 2004 besloten om alleen de veerhaven tot natuurgebied te ontwikkelen. De gemeente zal op het voormalige veerplein een woonbestemming realiseren.

In 2006 is in de voormalige veerhaven een grote aanlegsteiger gesloopt, waaraan een financiële bijdrage uit het Natuurcompensatieprogramma is verleend in de vorm van personeelskosten. Kosten voortvloeiend uit overige werkzaamheden, namelijk de resterende sloopwerkzaamheden en aanpassingen aan de waterkeringen, komen niet ten laste van het Natuurcompensatieprogramma. Het voornemen is genoemde aanpassingen vóór 2009 gerealiseerd te hebben, zodat dan de condities aanwezig zijn voor een ongestoorde ontwikkeling van de voormalige veerhaven. Door een natuurlijke aanslibbing zal langzaam een biotoop van slik, schor en ondiep water ontstaan.

2.4 Veerhavengebied Perkpolder (A7)

Net als de veerhaven Kruiningen is de veerhaven Perkpolder in de bestuursovereenkomst onder voorbehoud opgenomen. Ten oosten van de veerhaven is een polder (18 ha) in december 2002 formeel door Gedeputeerde Staten begrensd als nieuw binnendijks natuurcompensatieproject.

Passend in het genoemde voorbehoud heeft de gemeente Hulst (voorheen Hontenisse) gezocht naar mogelijkheden om het gebied noordelijk van Kloosterzande een sociaal-economische impuls te geven. Vanuit beide voornemens, zowel de natuurcompensatie als een sociaal-economische ontwikkeling, is in juni 2004 tussen Provincie Zeeland, gemeente Hulst en Rijkswaterstaat een intentieverklaring tot stand gekomen. Met de intentieverklaring is de basis gelegd voor de Gebiedsontwikkeling Perkpolder.

In de periode 2005-2006 is door een zevental overheden en twee projectontwikkelaars, ondersteund door architectenbureau's, een schetsontwerp vervaardigd. Dit schetsontwerp bestaat uit een combinatie van wonen, recreatie en natuur en omvat een gebied ter grootte van 500 ha. Naast het integrale karakter is het uniek door de mogelijkheden die het biedt om ervaring op te doen met klimaatbestendige waterkeringszones. In het kader van de Gebiedsontwikkeling wordt namelijk een pilot uitgevoerd van het Europese project ComCoast.

Terwijl het natuurcompensatieproject aanvankelijk slechts de veerhaven betrof, en later een nieuw buitendijks natuurgebied werd beoogd van 40 ha, hebben betrokken partijen zich met bovengenoemd Schetsontwerp verbonden aan de realisatie van een nieuw, buitendijks schor- en slikgebied met een omvang van 75 ha.

In 2006 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd en is gestart met de voorbereiding van de samenwerkingsvormen. Zodra in 2007 sprake is van een tenminste sluitende grondexploitatie en financiering, zullen partijen de onderlinge samenwerking formaliseren. In 2006 is tevens gewerkt aan een milieueffectrapport. Wanneer deze eind 2007 gereed is gaat het, gelijktijdig met het ontwerp-bestemmingsplan, begin 2008 in procedure.

De realisatie van het nieuwe, buitendijkse natuurcompensatiegebied is in 2006 intensief voorbereid. Het doel is in 2008 de aanbestedingsprocedure te starten, zodat de uitvoering is gestart. Vanwege de aard van het contract (Design & Construct) zal de aannemer het ontwerp uitwerken en de noodzakelijke procedures doorlopen (Wet op de Waterkering, besluit-MER). Daarop volgt de daadwerkelijke uitvoeringsperiode tot en met 2012.

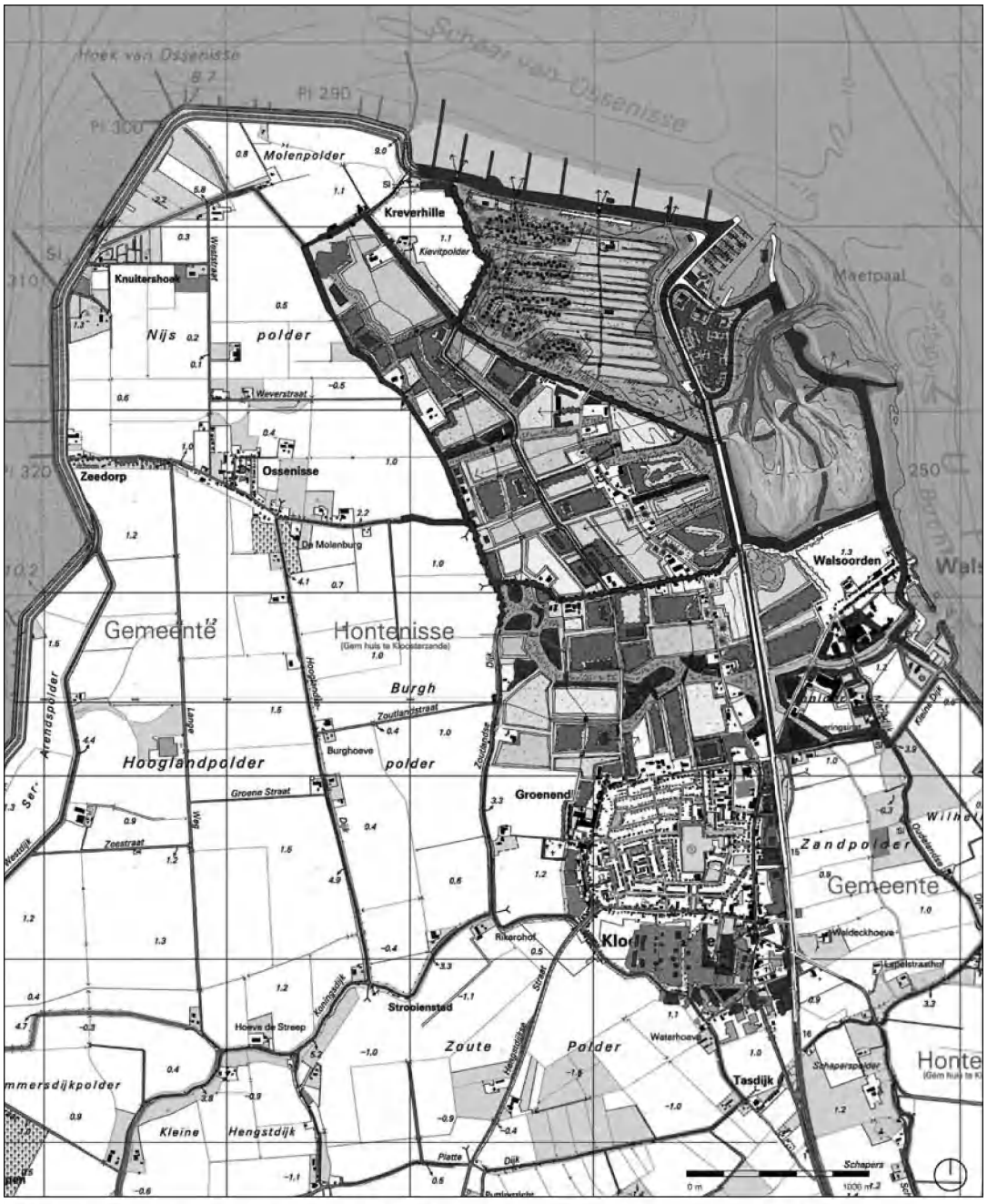

Het Schetsontwerp voor de Gebiedsontwikkeling Perkpolder omvat circa 75 ha nieuwe buitendijkse natuur.

2.5 Bescherming Schor van Waarde (A8)

De bescherming van het schor en slik van Waarde is in 2000 als kansrijk nieuw project genoemd. Nadat in 2001 diverse studies zijn uitgevoerd naar de erosieve situatie ter plaatse en mogelijke beschermingsmaatregelen (rapportage: zie bijlage 1), is besloten een tweetal strekdammen op het slik aan te leggen. De aanleg van de kribben is begin 2003 gereed gekomen. De erosie is direct omgeslagen in sedimentatie, plaatselijk meerdere decimeters. De uitvoering van dit project heeft daarmee een duidelijke winst voor de natuur opgeleverd, terwijl bovendien de cultuurhistorisch waardevolle restanten van het verdronken dorp Valkenisse behouden blijven.

Naast het behoud van het schor en het slik werd beoogd de natuurkwaliteiten van het schor te verhogen door dit (experimenteel) af te plaggen. Door een vervuiling van de schorbodem en de hiermee gepaard gaande saneringskosten, is hiervan afgezien.

3 Voortgang binnendijkse projecten (categorie B)

3.1 Grondverwerving

De totale oppervlakte van categorie B is ruim 500 ha. Gesteld was dat het jaar 2006 het laatste jaar was, waarin nog grondaankopen gedaan mochten worden. Na die tijd bestond nog de mogelijkheid voor afrondende aankopen, bijvoorbeeld om binnen de begrenzing van een gebied een inrichtbare eenheid te verkrijgen. Echter door ontwikkelingen in de projecten Waterdunen en Perkpolder is halverwege 2006 besloten de grondverwerving volledig stil te leggen. Hierdoor kon het resterende budget gereserveerd worden voor bovengenoemde projecten. Deze situatie heeft geduurd tot de vergadering van de voortgangscommissie in december 2006, waarin besloten is geen geld meer te reserveren voor Waterdunen en Perkpolder. Hierdoor kon de grondverwerving voor de bestaande projecten weer opgepakt worden. In zijn totaliteit is in 2006 22 ha verworven. Daarnaast is 55 ha ruilgrond aangekocht.

3.2 Uitvoering

Van de projecten Oosterzwakepolder (B7), Kruiningen/Sluisweg (B10), Inkel-west (B11), Waarde/ Vroondijk (B13) en Plaskreek (B6) wordt de stand van zaken niet apart vermeld, omdat ze alle nog in het stadium van grondverwerving verkeren.

Voor de projecten waarvan de uitvoering kan starten, worden projectdossiers opgesteld. In deze projectdossiers wordt kort aangegeven wat de aard is van het desbetreffende project en welke inrichtingsmaatregelen (inclusief kostenraming) zijn voorzien. Met het vaststellen van deze projectdossiers worden tevens de afspraken omtrent financiering vanuit het Natuurcompensatieprogramma en wordt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering vastgelegd. De projectdossiers worden vastgesteld door de Voortgangscommissie Natuurcompensatie, waarna ze in uitvoering worden genomen.

• ***Karrevelden Oud Breskenspolder (B1)***
In het gebied ten westen van Breskens worden plannen voor een nieuw project, genaamd 'Waterdunen', uitgewerkt. De oorspronkelijk begrenzing in het kader van het Natuurcompensatieprogramma van de Karrevelden Oude Breskenspolder ligt onder de begrenzing van 'Waterdunen'. Vooralsnog worden de ontwikkelingen van 'Waterdunen' afgewacht.

• ***Baarzandse Kreek (B2)***
Aangrenzend aan het reeds ingerichte deel van de Baarzandse Kreek (categorie C) is bijna 5 ha aangekocht. De Stichting Het Zeeuwse Landschap heeft in 2006 een inrichtingsvoorstel gemaakt. Langs de N58 komt een parkeerplaats en een uitkijkpunt over het gebied. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor dit project een subsidie toegezegd van € 43.000.

• ***Rammekenshoek (B3)***
Van het in totaal 38 ha grote project moet nog circa 28 ha verworven worden. Circa 10 ha is reeds in bezit van Staatsbosbeheer. Voor de inrichting hiervan is door de Voortgangscommissie Natuurcompensatie een bijdrage toegezegd van € 175.000. De uitvoering is in 2005 gestart. In 2006 zijn nog enkele restwerkzaamheden uitgevoerd, waardoor de inrichting nu gereed is. Het waterschap zorgt voor de peilverhoging in de kreek, door de stuw komende 3 jaar 10 cm per jaar omhoog te zetten. Het gebied zal zich ontwikkelen tot bloemrijk en zilt grasland.

• ***Nummer Een (B4)***
Begin 2006 is dit project verworven. Door de reservering van het resterende budget zijn de voorbereidingen in 2006 niet opgepakt. In 2007 wordt het natuurplan door de Provincie Zeeland opgesteld.

• ***Galghoek I (B5)***
De uitvoering van Galghoek I (14 ha) heeft meegelift met de inrichting van groenproject 't Sloe. Er is

een kreek gegraven met een brede oeverzone, die geleidelijk overgaat in hoger gelegen graslanden. Het open karakter van het gebied is van belang voor kritische weidevogels en kustvogels. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor dit project een bijdrage toegezegd van € 240.000. Het project is afgerond en de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Scheldeoord (B8)***
Voor de verworven hectares (circa 9 ha) had de provincie Zeeland reeds een start gemaakt met het opstellen van een natuurplan, waarna de voorbereidingen op de inrichting gestart konden worden. Dit traject heeft echter stil gelegen, door de reservering van het resterende budget. Eind 2006 werd duidelijk dat deze reservering niet meer nodig is. Het natuurplan wordt verder gereed gemaakt, zodat inrichting in 2007 opgepakt kan worden.

• ***Margarethapolder (B9)***
In de zogenaamde 1e en 2e fase van de Margarethapolder (ten noorden van de Verkorting) is een afgeronde eenheid van circa 85 ha aangekocht. Eind 2005 en in 2006 zijn de werkzaamheden uitgevoerd. De polder moet zich gaan ontwikkelen tot een structuurrijk gebied met een grote soortenrijkdom, waarvan de nog aanwezige (zoete) kreekresten de basis vormen. Aan de noordzijde van kreekresten kan bloemrijk nat schraalgrasland tot ontwikkeling komen. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor dit project een inrichtingsbijdrage van € 1.350.000 toegezegd. De gewenste peilopzet in het gebied is nog niet gerealiseerd. Hiervoor is in 2006 onderzoek gedaan naar mogelijke alternatieven om deze peilopzet te bereiken. Na afronding van dit onderzoek zullen de werkzaamheden behorende bij de peilopzet uitgevoerd worden.

• ***Den Inkel (B12)***
De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor de inrichting van dit project (7 ha) een bijdrage toegezegd van € 87.070. Vanwege de zandige ondergrond en de aanwezigheid van brak grondwater is het gebied kansrijk voor de ontwikkeling van aan de Westerschelde gerelateerde zout-zoet vegetaties. De uitvoering is gereed; het gebied is in 2006 overgedragen aan Staatsbosbeheer.

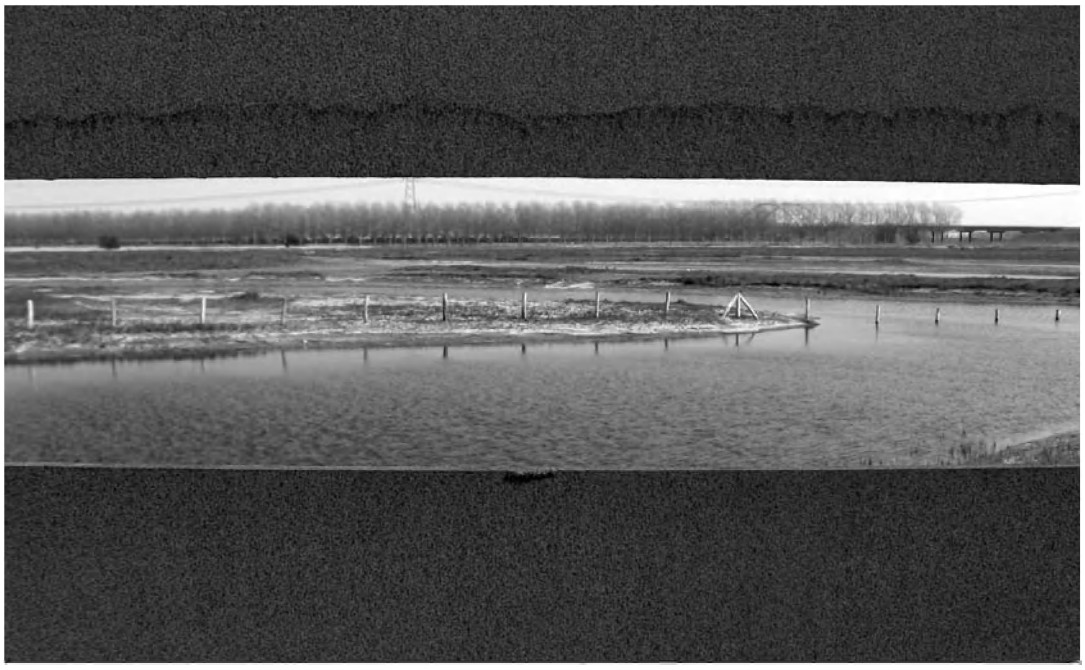

Een blik op het Bathse Schor vanuit het vogelkijkscherm

• ***Bathse Kreek (B15)***
Na een drukbezochte voorlichtingsavond zijn de voorbereidingen op de inrichting opgepakt. In augustus 2006 kon met de uitvoering gestart worden. Eind 2006 was het werk, dat voornamelijk bestond uit het graven van maaiveldverlagingen en drinkpoelen, gereed. De Voortgangscommissie heeft een bijdrage toegezegd van € 150.000.

• ***Bathse Schor (B16)***
Het Bathse Schor is in totaal 73 ha groot. In 2003 is hiervan 64 ha verworven. De overige 9 ha betreft een crossterrein. Gemeente Reimerswaal zorgt voor de verplaatsing van dit terrein, waarna de resterende gronden aangekocht worden. In 2006 is de uitvoering van het verworven gedeelte gestart. Die bestond uit het uitbreiden van het deels nog aanwezige krekenstelsel, maaiveldverlaging en afplaggen van de zode, waardoor enig reliëf wordt aangebracht. Op het voormalig slibdepot is zgn. 'struinnatuur'. Daarnaast is een wandelpad aangelegd, welke uitkomt bij een vogelkijkscherm. De inrichtingsbijdrage vanuit het programma bedraagt € 300.000.

• ***(Kleine) Perkpolder (onderdeel A7)***
In 2003 is deze ten oosten van de oude veerhaven gelegen polder (18 ha) aangekocht. De inrichting van deze polder is onderdeel van de Gebiedsontwikkeling Perkpolder, zoals vermeld in paragraaf 2.4 (Veerhavengebied Perkpolder)Met de uitvoering van de categorie C-projecten wordt een extra kwaliteitsimpuls beoogd voor de uitvoering van het Natuurbeleidsplan en krekenherstel. De gebieden worden versneld ingericht en het aandeel natte natuur wordt fors uitgebreid.

4 Voortgang kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel (categorie C)

Met de uitvoering van de categorie C-projecten wordt een extra kwaliteitsimpuls beoogd voor de uitvoering van het Natuurbeleidsplan en krekenherstel. De gebieden worden versneld ingericht en het aandeel natte natuur wordt fors uitgebreid.

4.1 Prioriteitstelling

In 1998 zijn alle potentiële projecten in categorie C beoordeeld aan de hand van een aantal criteria. Deze beoordeling heeft geleid tot een prioritering, die de basis was voor het jaarprogramma 1999. In het najaar van 1999 tot en met 2004 is deze prioriteitsstelling geactualiseerd, idem in 2006. In bijlage 3 is de prioriteitsstelling voor 2007 weergegeven.

4.2 Grondverwerving

De verwerving van de categorie C-projecten wordt volledig gefinancierd door het ministerie van LNV (reguliere middelen). Het Natuurcompensatieprogramma financiert een deel van de uren van aankopers en grondverwervers van DLG, zodat deze intensiever aankopen in natuurcompensatiegebieden.

4.3 Uitvoering

Voor de prioritaire projecten uit het jaarprogramma 2006, waarvan de uitvoering kan aanvangen, worden projectdossiers opgesteld. In deze projectdossiers wordt kort aangegeven wat de aard is van het desbetreffende project en welke inrichtingsmaatregelen (inclusief kostenraming) worden voorzien. Met het vaststellen van deze projectdossiers worden tevens afspraken gemaakt omtrent medefinanciering vanuit het Natuurcompensatieprogramma (inrichting en apparaatskosten) en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering. De projectdossiers worden vastgesteld door de Voortgangscommissie Natuurcompensatie, waarna ze in uitvoering worden genomen.

De stand van zaken van de projecten waarvoor een bijdrage is aangevraagd is als volgt, waarbij in de beschrijving de letter-cijfercombinaties achter de deelprojecten verwijzen naar de kleurenkaart achter in dit rapport.

• ***Willem Leopoldpolder (C1)***
Het gebied (46 ha) is ingericht als een reliëfrijk en deels schraal grasland met plaatselijk drinkputten en opgaand struweel. Er bestaan gradiënten van nat naar droog, van schraal naar voedselrijk(er), van zonnig naar schaduwrijk. De vochtgradiënt heeft de vorm die refereert aan het historisch krekenpatroon ten tijde van de inpoldering. De inrichting is mede bereikt door een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma. Er is circa 16 ha extra natte natuur gerealiseerd. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft een bijdrage verleend van € 259.046. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Verschepolder (C2)***
De Verschepolder (13 ha) gaat samen met onder meer Het Zwin, de Willem-Leopoldpolder en de Wallen van Retranchement een aaneengesloten natuurgebied vormen. Het streefbeeld voor de Verschepolder is een nat tot matig vochtig grasland met poelen en ruige hoeken. In het oostelijk deel dat naar het westen overgaat in droog bloemrijk grasland. Met name de natte schraalgraslanden zullen als rust- en foerageergebied voor steltlopers en ganzen gaan fungeren. De inrichting is gezamenlijk met de inrichting van de Zwartegatschekreek en Herdijkte/ Verdronken Zwarte Polder opgepakt en inmiddels gereed. De Voortgangscommissie heeft een bijdrage van € 45.450 toegezegd. De werkzaamheden zijn afgerond, het project kan worden afgesloten.

• ***Zwinpolder (C3)***
In de noordelijk Zwinpolder kan 7 hectare ingericht worden. De voorbereiding is opgepakt, de inrichting is 2006 gestart. De voortgangscommissie heeft een inrichtingsbijdrage toegezegd van € 110.000,-. Na inrichting vormt de polder samen met onder meer het Zwin, Willem Leopoldpolder, Verschepolder en de wallen van Retranchement een aaneengesloten natuurgebied op de rand van het "Eiland van Cadzand". Het streefbeeld bestaat uit plaatselijk open zoet water met vochtige oeverlanden, overgaand in reliëfrijk grasland met meidoorn- en braamstruweel.

• ***Herdijkte Zwarte Polder (C6) / Verdronken Zwarte Polder (A1)***
Het eindbeeld van de Herdijkte Zwarte Polder (18 ha) is een zoete, vochtige graslandpolder op de overgang tussen kuststrook en polder. Dit is van belang voor weidevogels, overwinterende ganzen en als hoogwatervluchtplaats voor steltlopers. In het gebied is een slenk (een 'ingedijkte kreek') gegraven die in de verdere toekomst mogelijk kan gaan aansluiten bij het geulenstelsel van de Verdronken Zwarte Polder. Het vrijkomende zand uit de Verdronken Zwarte Polder (zie paragraaf 2.1) is gebruikt voor het aanbrengen van 'duintjes' tegen de zeedijk van de Herdijkte Zwarte Polder. In 2006 is de inrichting van dit project afgerond. De Voortgangscommissie heeft voor de Herdijkte en Verdronken Zwarte Polder respectievelijk een bijdrage van € 55.200 en € 580.000 toegezegd.

• ***Strijdersgatpolder (C7)***
Het westelijk deel van de Strijdersgatpolder (14 ha) is verworven en de voorbereidingen op de inrichting zijn gestart. Eind 2006 is gebleken dat het reguliere budget voor de inrichting toereikend was; de toezegging vanuit het Natuurcompensatieprogramma is ingetrokken.

• ***Zwartegatschekreek (C10)***
De inrichting van 11 hectare is gereed, het gebied kan zich, in samenhang met de kreek, ontwikkelen tot een afwisselend oeverlandschap van kreken met moerasvegetaties en natte en droge graslanden overgaand in struweel. De laagten vormen in de winter kreken met ondiep water, in de zomermaanden vallen de oevers langzaam droog en resteert plaatselijk open water in de vorm van drinkpoelen. De Voortgangscommissie heeft een bijdrage toegezegd van € 57.600.

• ***Baarzandsekreek (C11)***
De kreek en de aanliggende oeverlanden (circa 32 ha) zijn in eigendom bij Stichting Het Zeeuwse Landschap. De kreek is, in het gedeelte van Het Zeeuwse Landschap, afgekoppeld van het landbouwkundig afwateringssysteem en heeft een eigen peilbeheer gekregen. Hierdoor ontstaan in het voorjaar periodiek kale slikveldjes, die ideaal voedselgebied vormen voor bijzondere broedvogels als kluut en misschien wel kleine plevier. Enkele gedeelten opgehoogd oeverland zijn verlaagd, zodat moerassig grasland tot ontwikkeling kan komen. Een geheel verland gedeelte van de kreek is weer uitgegraven. Door medefinanciering van het Natuurcompensatieprogramma (inrichtingsbijdrage van € 122.840) kon dit eindbeeld bereikt worden. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

Ten noorden van het project is eind 2002 ruim 8 ha extra begrensd, welke is opgenomen in de categorie B van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde. De stand van zaken is in hoofdstuk 3 behandeld.

• ***Oeverlanden Groote Gat Oostburg, Heirweg en Austerlitzpolder (C12/ C17/ C8)***
Van bovenstaande gebieden zijn inrichtbare eenheden van respectievelijk 16, 8 en 13 ha verworven. De voorbereidingen op de inrichting zijn opgepakt. De daadwerkelijk inrichting is in 2006 gestart. Hoewel de gebieden verspreid in West-Zeeuws-Vlaanderen gelegen zijn, komt het streefbeeld in grote mate overeen. De referentie van de streefbeelden is het landschapsbeeld zoals dat op veel plaatsen in Zeeland in het begin van de vorige eeuw heeft bestaan. Een kleinschalig landschap, waar de kreekresten beeldbepalend zijn. De Voortgangscommissie heeft begin 2006 een inrichtingsbijdrage van € 163.200,- toe-

gezegd. Tijdens de uitwerking van het streefbeeld bleek dat het reguliere budget toereikend was en is de toezegging vanuit het programma ingetrokken.

• ***Sophiapolder (C13, deelgebied west)***
In het reservaatsgebied Sophiapolder west (25 ha) wordt een plas-drasgebied aangelegd met schraalgraslanden. Met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma zijn de ontgrondingen gerealiseerd en is het Uitwateringskanaal omgelegd, zodat er geen voedselrijk water het gebied meer instroomt. De maatregelen hebben geleid tot circa 18 ha extra natte natuur. De Voortgangscommissie heeft voor deze werken een bijdrage van € 486.911 toegezegd. De natuurinrichting is gereed, begin 2007 zal nog een vogelkijkhut geplaatst worden.

• ***Sophiapolder (C13, deelgebied midden)***
Direct naast het ingerichte deel is 23 ha verworven. De inrichting hiervan is in 2006 gestart. In het gebied wordt de kreek weer in zijn oorspronkelijke vorm teruggebracht. Hierdoor ontstaan overgangen van natte graslanden naar droger bloemrijk grasland. Bij het graven van de drinkpoelen zijn de vroegere kreekrestanten uitgangspunt. De Voortgangscommissie heeft een inrichtingsbijdrage toegezegd van € 524.000,-

• ***Linie (deelgebied midden)/ Pyramide (C14/ C21)***
Van het begrensde natuurontwikkelings- en reservaatsgebied Linie en Pyramide is 66 ha verworven en ingericht (zgn. Linie midden). Doel van het project was de Passageule omringd door plas-dras gebieden, schrale graslanden en natte schraallanden. Om dit te bereiken zijn de oevers van de Passageule verflauwd en zijn plaatselijke maaiveldverlagingen aangebracht. Mede door een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma is dit gebied ingericht, wat heeft geleid tot circa 21 ha extra natte natuur. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft een bijdrage van € 271.066 verleend. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Linie (deelgebied west)/ de Plate (C14/ C15)***
Een tweede fase van Linie en een gedeelte van 'De Plate' is verworven (79 ha). De inrichting is in 2006 gestart. Net als het reeds ingerichte Linie midden maken deze gebieden onderdeel uit van het voormalig getijdengeulsysteem Zwin-Passageule-Braakman. Hierdoor zijn er kansen voor de ontwikkeling van natte graslanden, open water en moeras. De gebieden bieden foerageer- en rustgelegenheid voor weidevogels en wintergasten. De Voortgangscommissie heeft begin 2006 een inrichtingsbijdrage toegezegd van € 252.800,-. Echter bij de uitwerking van het streefbeeld is gebleken dat het reguliere budget toereikend was. De toezegging vanuit het programma is ingetrokken.

• ***Inlaag Hoofdplaat (C18)***
Met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma is grondwerk (maaiveldverlaging tot 80 cm) in de Inlaag Hoofdplaat (19 ha) uitgevoerd, zodat een goede uitgangssituatie ontstaat voor de ontwikkeling van natuurwaarden. Tevens is met deze bijdrage de waterhuishouding geoptimaliseerd ten behoeve van extra natte natuur. In totaal hebben deze maatregelen geleid tot circa 14 ha extra natte natuur. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor dit project een bijdrage verleend van € 190.970. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Plaskreek (C19)***
In het natuurontwikkelingsgebied Plaskreek (8 ha) is met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma grondwerk uitgevoerd voor een goede uitgangssituatie voor natte schraallandvegetaties overgaand in bloemrijk grasland en rietkragen langs de kreek. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor het uitvoeren van dit grondwerk een bijdrage van € 31.476 verleend. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

Ten westen van het project is eind 2002 ruim 21 ha extra begrensd, welke is opgenomen in de categorie B van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde. De stand van zaken is in hoofdstuk 3 behandeld.

• ***Groenproject 't Sloe (C22)***
Voor de natte gedeelten uit groenproject 't Sloe heeft de Voortgangscommissie Natuurcompensatie een bijdrage toegezegd van € 208.966. Het betreft de deelprojecten Tevixhoek (5 ha), Weelhoek (15 ha) en Galghoek (gedeeltelijk: 11 ha). Gezien de ligging van het plangebied is gezocht naar aansluiting bij de bestaande krekensystemen op Zuid-Beveland. Voor het plangebied heeft dit geresulteerd in een streefbeeld, waarin zowel natte natuur in de vorm van nattere graslanden, moerassen en open water als drogere graslanden, ruigtes en bos en struweel een plaats hebben gekregen. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Braakman-noord (C23)***
Het gebied Braakman-noord is 185 ha groot. Het natuurontwikkelingsplan gaat uit van een integrale inrichting van bos en natuur. De oppervlakte natte natuur is 75 ha. Na inrichting kan het gebied zich ontwikkelen tot een grootschalige eenheid van dichte boskernen met een brede zoombegroeiing, overgaand naar droge en vochtige graslanden, rietmoerassen en open water. De natte natuur is met name geconcentreerd langs de Westgeul. De Westgeul bestaat uit ondiep, brak water van goede kwaliteit met een natuurlijk peilbeheer. De gronden eromheen komen onder wisselende invloed van zoet en brak water, waardoor zouttolerante en vochtige, zoete vegetaties naast elkaar voorkomen. De inrichting van de 1e fase is gereed. De Voortgangscommissie heeft voor de inrichting een bijdrage toegezegd van € 504.417.

Nieuwe natuur bij de Westgeul- Braakman

• ***Zwaakse Weel (C27)***
Rondom de Zwaakse Weel is circa 100 hectare aangekocht. Door de Provincie Zeeland is voor het gebied een natuurplan opgesteld. In de toekomst moet het gebied zich ontwikkelen tot een halfopen landschap, waarin de kreekresten en de binnendijken structuurbepalend zijn. De oevers van de Zwaakse Weel worden verflauwd en verbreed. Plaatselijk zal circa 50 cm worden afgegraven, zodat er een moerasachtige situatie ontstaat. De uitvoering heeft in 2006 plaatsgevonden. De Voortgangscommissie heeft voor dit project en voor de inrichting van de Boonepolder een bijdrage van € 333.200 toegezegd. Grenzend aan het ingerichte gedeelte is 15 ha aangekocht. De inrichting hiervan zal in 2007 starten.

• ***Boonepolder (C28)***
Gelijktijdig met de inrichting van de Zwaakse Weel wordt ook de Boonepolder (12 ha) meegenomen. De inrichting hiervan is integraal onderdeel van het natuurplan "Zwaakse weel" van de Provincie Zeeland. Door delen van de polder af te graven ontstaat er meer reliëf, open water in de winter en overgangen van nat naar droog. Tevens wordt in de polder een hoger waterpeil ingesteld.

• ***Otheense kreek (C31, deelgebied Eiland van de Meijer)***
Het natuurontwikkelingsgebied Eiland van de Meijer (24 ha) is ingericht met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma. Met deze bijdrage is een slenk verdiept en oevers worden verflauwd. Dit betekende een versterking van de component natte natuur in dit gebied met circa 3 ha. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor dit project een bijdrage verleend van € 29.227. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Otheense Kreek (C31, deelgebied Gat van Pinte)***
Het streefbeeld voor Gat van Pinte is een afwisselend open landschap met meidoornhagen, knotwilgenrijtjes en drinkputten. Aan de zuidzijde van het gebied is het maaiveld verlaagd; hier wordt de ontwikkeling van rietveld nagestreefd. Het aanwezige reliëf is versterkt en er zijn een tiental poelen gegraven. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor de inrichting van de 1e fase (18 ha) een bijdrage verleend van € 108.846, voor de 2e fase (15 ha) een bijdrage toegezegd van € 115.000. De uitvoering van de tweede fase is gereed, als laatste werk is een brug over de kreek aangebracht, die twee wandelpaden met elkaar verbindt. De 1e, 2e en 3e fase (samen 42 ha) zijn afgerond en de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Axelse kreek (C32)***
In het reservaatsgebied Axelsekreek (14 ha) zijn de oeverlanden langs de zuidkant van de Axelsekreek hersteld. Door medefinanciering van het Natuurcompensatieprogramma kon de toplaag worden verwijderd en afgevoerd en konden een natuurvriendelijke oever en veedrinkputten worden aangelegd. Dit heeft geleid tot circa 13 ha extra natte natuur. De werkzaamheden zijn in de loop van 2000 afgerond. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft voor dit project een bijdrage verleend van € 47.148. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Zwartenhoeksekreek (C33)***
Ten noorden en zuiden van de Zwartenhoeksekreek is circa 12 ha verworven. De inrichting is gereed. Het gebied kan zich ontwikkelen tot reliëfrijk grasland met drinkpoelen en struweel, aansluitend op de rietvegetatie en het open water in de kreek. De Voortgangscommissie heeft voor de inrichting een bijdrage verleend van € 103.314. De werkzaamheden zijn afgerond, het project kan worden afgesloten.

• ***Boschkreek Axel 1e fase (C34)***
In het reservaats- en natuurontwikkelingsgebied nabij de Boschkreek (13 ha) wordt een bloemrijk grasland met plaatselijk opgaand struweel, rietvegetatie en drinkpoelen ontwikkeld. Met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma kan onder andere het verwijderen van de bouwvoor en de aanleg van drinkpoelen gerealiseerd worden, waardoor extra natte natuur ontstaat. De Voortgangscommissie

Natuurcompensatie heeft hiervoor een bijdrage van € 96.068 toegezegd. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Driesarendskreek (C35)***
In het natuurontwikkelingsgebied Driesarendskreek (2 ha) wordt een bloemrijk grasland met plaatselijk opgaand struweel, rietveldvegetatie en een drinkpoel gerealiseerd. Met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma kan het verwijderen van de bouwvoor en de aanleg van drinkpoelen gerealiseerd worden, waardoor extra natte natuur ontstaat. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft hiervoor een bijdrage van maximaal € 53.763 toegezegd. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Schorretje Ossenisse (C36)***
Met een bijdrage vanuit het natuurcompensatieprogramma Westerschelde is het gebied (26 ha) ingericht, zodat het zich kan ontwikkelen tot een reliëfrijk, open graslandgebied overgaand van nat naar droog, met veel variatie in begroeiing. In de winter zal een groot deel onder water staan, in het voorjaar valt het gebied langzaam droog. Door de Voortgangscommissie is een subsidie toegezegd van € 311.051.

• ***Vogel-zuid (C38)***
Ten zuiden van de Vogelkreek is in 2005 een gebied van circa 16 ha ingericht. Het streefbeeld is een reliëfrijk, nat, matig voedselrijk grasland overgaand in bloemrijk grasland met plaatselijk zoet of licht brak water en opgaand struweel. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft een subsidie toegezegd van € 182.155.

• ***Oeverlanden Groot Eiland (C40)***
In het reservaatsgebied Oeverlanden Groot Eiland (42 ha) wordt een bloemrijk en nat schraal grasland met plaatselijk opgaand struweel, rietvegetatie en drinkpoelen nagestreefd. Met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma kan dit streefbeeld ontwikkeld worden, wat leidt tot circa 8 ha extra natte natuur. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft hiervoor een bijdrage van € 262.389 toegezegd. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

• ***Vlaamsche kreek (C41)***
Het Waterschap Zeeuws-Vlaanderen heeft met een bijdrage van het Natuurcompensatieprogramma de voedselrijke sliblaag uit de Vlaamsche Kreek (6 ha) weggebaggerd en de natuurwaarden van de omliggende gronden verhoogd. De Voortgangscommissie Natuurcompensatie heeft een bijdrage verleend van € 81.567. Het project is afgerond, de eindafrekening heeft plaatsgevonden.

5 Ontwikkelingen

5.1 Strategie 2006-2008

In 2005 heeft voor de tweede keer een tussentijdse evaluatie van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde plaatsgevonden. Geconstateerd is, dat de vijf buitendijkse projecten die in de bestuursovereenkomst waren overeen gekomen niet alle kansrijk bleken. Er zijn echter vijf waardevolle, deels nieuwe projecten voor in de plaats gekomen. Met deze projecten vindt een kwaliteitsverbetering plaats van bestaande natuur of wordt nieuwe natuur aan het estuarium toegevoegd. Het belangrijkste buitendijkse project voor de resterende duur van het programma is Perkpolder, onderdeel van de Gebiedsontwikkeling Perkpolder.

Categorie B bestaat uit 15 binnendijkse projecten (totaal 520 ha). Hiervan zijn of werden (in 2005) 8 projecten (230 ha) ingericht. De verwachting in 2005 was, dat eind 2008 een kleine 400 ha zal zijn ingericht. De categorie C-projecten betreft in principe alle (natte) EHS-gebied onder de A58, waar Westerschelde-gerelateerde natuur te ontwikkelen is. Deze categorie is niet gekwantificeerd in de bestuursovereenkomst. De situatie in 2005 was, dat 28 categorie C-projecten (691 ha) zijn of werden ingericht met aanvullende financiering vanuit het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde.

De realisatie van de projecten is grotendeels afhankelijk van (vrijwillige) grondverwerving. Tot en met 2006 kunnen gronden aangekocht worden. Na die tijd wordt ingestoken op het verkrijgen van inrichtbare eenheden. Dit kan door binnen de projectgrens te ruilen. In de situatie dat buiten de begrenzing verworven hectares liggen, die ook potentie hebben voor natuur, kan de begrenzing van een project hierop aangepast worden. Doordat in 2006 de grondverwerving tijdelijk stil heeft gelegen (zie paragraaf 3.1), mogen afrondende aankopen in 2007 plaatsvinden.

Begin 2007 moet duidelijk zijn welke projecten doorgaan en hoe toegewerkt wordt naar een sluitende begroting. Uitgangspunt hierbij is dat de categorie B projecten, door hun meer estuariene karakter, een hogere prioriteit hebben dan de categorie C-projecten.

5.2 Nieuwe projecten en kwaliteitsverbetering

In de eerste jaren van het Natuurcompensatieprogramma zijn er, mede door suggesties uit de regio, nieuwe projecten aan het programma toegevoegd. Het belangrijkste resultaat was de formele begrenzing van 300 ha extra natuur in december 2002. Daarnaast werd er in 2004 zicht geboden op een nieuw buitendijks natuurgebied bij Perkpolder, toen voor dit gebied een intentieverklaring werd ondertekend. De ontwikkelingen in 2006 hebben deze verwachting bestendigd.

5.3 Ingebrekestelling

In 1998 is Nederland door de Europese Commissie in gebreke gesteld, omdat de Nederlandse regering met het overeengekomen Natuurcompensatieprogramma Westerschelde haar verplichtingen volgens de Habitat- en Vogelrichtlijn niet is nagekomen. Na een jarenlange correspondentie hierover heeft de Commissie op 13 december 2005 besloten om de inbreukzaak tegen Nederland de sluiten. Voor de Commissie is het van belang om ook in de toekomst geregeld nadere informatie van Nederland te ontvangen over de voortgang van de uitvoering van de compenserende maatregelen. In dit licht wordt aan het einde van het kalenderjaar een rapportage gezonden aan de Commissie. In 2006 heeft deze rapportage voor het eerst plaatsgevonden. De Commissie behoudt zich het recht voor om, indien mocht blijken dat de compensatiemaatregelen niet zoals vereist worden uitgevoerd, een nieuwe inbreukprocedure tegen Nederland te starten.

6 Financiën Natuurcompensatie-programma Westerschelde

6.1 Beschikbare budgetten

Voor de drie categorieën projecten zijn in de Bestuursovereenkomst van februari 1998 de volgende budgetten afgesproken:

- buitendijkse natuurcompensatieprojecten (cat. A) € 7,7 miljoen (ƒ 17 miljoen);
- binnendijkse natuurcompensatieprojecten (cat. B) € 8,6 miljoen (ƒ 19 miljoen);
- kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel (cat. C) € 13,6 miljoen (ƒ 30 miljoen).

In het kader van de eerste tussentijdse evaluatie (1998-2001) heeft een herziening van financiële middelen plaatsgevonden. Daarbij is € 6,8 miljoen uit categorie C verplaatst naar categorie B. De uitgaven en verplichtingen per categorie zijn weergegeven in de paragrafen 6.4 en 6.5.

In 1996 en 1997 zijn in het kader van het project Natuurcompensatie Westerschelde ook al uitgaven gedaan door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Deze vallen buiten het totaalbedrag van € 30 miljoen.

6.2 Aanvullende financiering

Reeds bij het opstellen van de bestuursovereenkomst heeft de toenmalige Minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Jorritsma, bij de behandeling van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde in de Tweede Kamer, meer financiële mogelijkheden toegezegd. Dit werd onderstreept bij de ondertekening, waarbij is gezegd dat nieuwe, gedragen projecten die voldoen aan de voorwaarden van de bestuursovereenkomst, 'welwillend' in overweging worden genomen. De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat heeft deze toezegging in de Tweede Kamer herhaald en bij haar bezoek aan de Westerschelde in het voorjaar van 2001 nogmaals bevestigd. Naar aanleiding van de evaluatie 1998-2001 heeft zij in november 2001 schriftelijk verzocht binnen één jaar nader te berichten over de realiseerbaarheid van de nieuwe projecten om daarna te kunnen besluiten in welke mate en in welk jaarritme extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld. Daarbij diende te worden uitgegaan van een maximale extra bijdrage van totaal € 6,8 miljoen. De staatssecretaris heeft haar standpunt nogmaals toegelicht in de Tweede Kamer (13-9-2002), naar aanleiding van vragen van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat.

Het verzoek is door Gedeputeerde Staten schriftelijk beantwoord op 20 januari 2003. In de brief is aangegeven dat er 300 ha extra natte natuur in nieuwe inlagen kan worden ontwikkeld. De betreffende gebieden zijn in december 2002 officieel begrensd, zoals beschreven in hoofdstuk 3. Voor de realisatie is een extra bijdrage vereist van € 6,6 miljoen. In haar reactie van 3 februari 2004 geeft de staatssecretaris aan dat € 6.6 miljoen gereserveerd wordt op de begroting van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat voor de jaren 2007 en 2008. Dit geld is bedoeld voor de inlagen maar kan, indien gewenst, ook deels worden gebruikt voor een aangepast en uitgebreid natuurcompensatieproject Perkpolder.

6.3 Groenfonds overeenkomsten

Speciaal voor de financiering van de binnendijkse projecten (categorieën B en C) is op 10 november 1999 een zogenaamde Groenfondsconstructie overeen gekomen. Hiervoor is een drietal overeenkomsten gesloten:

1. Een overeenkomst tussen Rijkswaterstaat Zeeland en Provincie Zeeland. Hierin is vastgelegd dat Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de binnendijkse projecten overdraagt aan de Provincie Zeeland.
2. Een overeenkomst tussen Rijkswaterstaat, Provincie Zeeland en Nationaal Groenfonds. Hierin is vastgelegd dat Rijkswaterstaat Zeeland € 22,2 miljoen (ƒ 49 miljoen) voor de binnendijkse projecten van de Rijksbegroting overboekt naar een rekening courant bij het Groenfonds, waarover de Provincie

Zeeland beschikkingsbevoegdheid krijgt. Op 7 december 2005 is deze overeenkomst gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op artikel 6 waarin was opgenomen dat de rekening-courant eindigt per 31 december 2006. Deze datum is gewijzigd in 31 december 2008.

3. Een overeenkomst tussen Provincie Zeeland en Dienst Landelijk Gebied. Hierin is vastgelegd onder welke voorwaarden DLG de uitvoeringstaken voor de binnendijkse projecten op zich neemt.

Volgens de overeenkomsten zal eenmaal per kwartaal de Dienst Landelijk Gebied inhoudelijke en financiële informatie inzake de uitvoering verstrekken aan de Provincie Zeeland. Gedeputeerde Staten van Zeeland zullen jaarlijks rapporteren aan de Voortgangscommissie. De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat houdt de eindverantwoordelijkheid voor het totale Natuurcompensatieprogramma.

6.4 Uitgaven buitendijkse projecten

In 2002 zijn voor het eerst uitgaven voor daadwerkelijke realisatie van projecten gedaan. De kosten betroffen met name de aanleg van de kribben bij het Schor van Waarde, waarvan in 2004 de laatste betalingen hebben plaatsgevonden. In beperkte mate zijn ook uitgaven gedaan voor de veerhaven Kruiningen (2002) en Hansweert (2003).
De vermelde capaciteitskosten voor Rijkswaterstaat Zeeland betreffen zowel de planvorming als de (voorbereiding op de) realisatie. Vanaf 2004 hadden deze vrijwel geheel betrekking op één project, namelijk Perkpolder.
De overige uitgaven hebben betrekking op uitbestedingen en inhuur van specialisten ten behoeve van planvorming en realisatie. Sinds 2004 zijn hiervoor geen uitgaven gedaan.

Overzicht uitgaven buitendijkse projecten (in euro's)

Apparaatskosten	1998-2001	2002	2003	2004	2005	2006	Totaal
Productuitgaven/externe productkosten	0	225.381	1.347.739	120.502	56.738	33.455	1.783.815
Capaciteit RWS Zeeland/ interne productkosten	545.258	339.095	412.757	190.265	245.000	147.000	1.879.375
Overige uitgaven, waaronder advisering specialistische diensten Rijkswaterstaat	190.135	50.756	19.630	0	0	0	260.521
Totaal	**735.393**	**615.232**	**1.780.126**	**310.767**	**301.738**	**180.455**	**3.923.711**

NB: in 2005 is het nieuwe kostprijsmodel in werking getreden. Productuitgaven heten daarin externe productkosten, de capaciteit (fte's van Rijkswaterstaat Zeeland) valt, naast de algemene kosten, onder de interne productkosten. De eventuele kosten van specialistische diensten worden niet meer toegerekend aan het project.

6.5 Uitgaven binnendijkse projecten

Uitgaven voor de binnendijkse projecten in 2006 betroffen:

- De kosten van de grondaankoop categorie B;
- De kosten van inrichting categorie B (Margarethapolder, Den Inkel, Rammekenshoek, Bathse Schor en Kreek);
- De kosten van inrichting categorie C (Braakman-noord, Verschepolder, Herdijkte Zwartepolder, Zwartegatschekreek, Boschkreek, Driesarendskreek, oeverlanden Groot Eiland, Gat van Pinte fase 3);
- De apparaatskosten van DLG;

- De apparaatskosten van Provincie Zeeland (opstellen van natuurplannen);
- Opbrengsten van verkoop ruilgrond.

Onderstaand een overzicht van de werkelijke uitgaven in 2006. Voor de volledigheid zijn tevens de uitgaven in de voorgaande jaren opgenomen, zodat het totaal van de uitgaven tot en met 31/12/2006 zichtbaar is (€ 18,7 miljoen).

Overzicht uitgaven binnendijkse projecten

	1999 -2001	2002	2003	2004	2005	2006	Totaal uitgaven t/m 31/12/2006
Grondverwerving Categorie B	4.282.876	440.629	175.355	4.372.718	2.990.209	2.454.843	14.716.630
Inkomsten POP				-3.925.951			-3.925.951
Inrichting Categorie B	109.824	-	-	-	784.880	703.494	1.598.584
Ruilgrond Categorie C	1.840.433	687.676	5.824	-	-	-	2.533.933
Inkomsten verkoop ruilgrond						-2.210.531	-2.210.531
Flankerend beleid Categorie C	-	23.792	-	-	-	-	23.792
Inrichting Categorie C	196.494	542.368	925.244	247.612	445.862	529.005	2.886.585
Apparaatskosten DLG	740.071	260.771	336.479	532.080	498.634	285.997	2.654.032
Apparaatskosten Provincie Zeeland	136.421	66.044	48.746	63.855	38.046	42.641	395.753
Inhuur overig	7.140	-	-	11.008	23.873	20.006	62.027
Totaal	**7.313.259**	**2.021.280**	**1.491.648**	**1.301.322**	**4.781.504**	**1.825.455**	**18.734.468**

Naast de hiervoor genoemde uitgaven is er sprake van verplichtingen. Dit betreft verplichtingen die in 2002 tot en met 2005 zijn aangegaan en nieuwe verplichtingen uit 2006. In 2006 is voor de volgende projecten een inrichtingsbijdrage toegezegd: het categorie B-project Bathse Kreek, de categorie C-projecten Oeverlanden West-Zeeuws-Vlaanderen, Linie west/ de Plate fase 1, Sophiapolder midden en Zwinpolder fase 1 en een toezegging voor recreatieve inrichting van de Verdronken Zwartepolder. Daarnaast zal nog een afrekening plaats moeten vinden over de apparaatskosten van de tweede helft van 2006 van de Provincie en het vierde kwartaal 2006 van DLG.

Onderstaand een overzicht van de verplichtingen die in 2006 zijn aangegaan. Voor de volledigheid zijn tevens de restant verplichtingen uit 1999 tot en met 2005 opgenomen, zodat het totaal van de verplichtingenstand per 31/12/2006 zichtbaar is.

Overzicht verplichtingenstand per 31/12/06

	Restant verplichtingen uit 1999, 2000, 2001 en 2002	Restant verplichtingen uit 2003	Restant verplichtingen uit 2004	Restant verplichtingen uit 2005	Nieuwe verplichtingen in 2006	Totaal openstaande verplichtingen per 31.12.2006
Inrichting cat. A	-	-	294.306	-	71.221	365.527
Inrichting cat. B	-	35.000	711.934	43.000	70.000	859.934
Inrichting cat. C	97.382	383.000	2860500	333.200	634.000	1.733.632
Apparaatskosten DLG	-	-	-	-	95.000	95.000
Apparaatskosten Provincie Zeeland	-	-	-	-	15.000	15.000
Totaal	**97.382**	**418.000**	**1.292.290**	**376.200**	**885.222**	**3.069.093**

Op 31 december 2006 bedroeg het totaal van uitgaven en openstaande verplichtingen voor de binnendijkse projecten € 18.734.468 + € 3.069.093 = € 21.803.560. In onderstaande tabel is het totaal van uitgaven en openstaande verplichtingen weergegeven.

	Uitgaven t/m 2006	Verplichtingen	Totaal
Categorie A	0	365.527	365.527
Categorie B	10.178.347	859.934	11.038.281
Categorie C	5.444.308	1.733.632	7.177.941
Apparaatskosten	3.111.812	± 110.000	3.221.812
Totaal	**18.734.468**	**± 3.069.093**	**21.803.560**

6.6 Versnelling grondverwerving categorie C-projecten

De Voortgangscommissie heeft halverwege 2006 besloten het resterend budget voor de binnendijkse projecten te reserveren voor de projecten Waterdunen en Perkpolder. Een direct gevolg hiervan was dat geen gronden meer verworven mochten worden. Hierdoor is geen versnelling in de grondverwerving van de categorie C-projecten gerealiseerd. Er is in totaal 22 ha verworven.

De grondverwerving van categorie C-projecten wordt gefinancierd door het ministerie van LNV (reguliere middelen). Om in versneld tempo grond aan te kunnen kopen, wordt vanuit het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde de mogelijkheid geboden gronden voor te financieren. Van deze mogelijkheid is in 2006 geen gebruik gemaakt.

7 Organisatie en besluitvorming

7.1 Organisatie en besluitvorming buitendijkse projecten

Rijkswaterstaat Zeeland voert de buitendijkse projecten uit, waarvoor de directeur Water en Scheepvaart verantwoordelijk is. Hij vertegenwoordigt Rijkswaterstaat in de Voortgangscommissie. Een programmaleider, tevens secretaris van de Voortgangscommissie, coördineert de voort-gang van de buitendijkse projecten en zorgt zo nodig voor afstemming binnen het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. In 2006 was dit de heer Termaat.

De planvorming en realisatie van de afzonderlijke projecten vindt plaats onder leiding van projectleiders van Rijkswaterstaat, die door middel van een projectgroep voor afstemming zorgen met betrokken en belanghebbende partijen, zoals Provincie Zeeland, waterschappen, gemeenten en de (beoogde) terreinbeheerder.

Het complexere karakter van de Gebiedsontwikkeling Perkpolder noodzaakt tot een andere organisatievorm. Natuurcompensatie wordt daarin uitgewerkt naast andere initiatieven die ter plaatse overeen zijn gekomen. Het aantal betrokkenen in de projectorganisatie is vrij groot, daarom wordt hier volstaan met de vermelding dat de stuurgroep Perkpolder in 2006 onder leiding stond van gedeputeerde de heer Van Waveren, de projectgroep Perkpolder werd voorgezeten door de projectleider van de gemeente Hulst, de heer Totté. De projectgroep werd voorbereid en geadviseerd door een aantal werkgroepen.

7.2 Organisatie uitvoering binnendijkse projecten en kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel

In juni 1998 hebben Gedeputeerde Staten de Werkgroep Natuurcompensatie Westerschelde en de Voortgangscommissie Natuurcompensatie Westerschelde ingesteld. De samenstelling van de werkgroep en de Voortgangscommissie is in 2006 gewijzigd, door het overlijden van de voorzitter van de Voortgangscommissie, dhr. M. Kramer. Dhr. W. van Zandbrink heeft hem opgevolgd. In bijlage 2a en b is de samenstelling van Werkgroep en Voortgangscommissie opgenomen.
Besluiten over de uitvoering van de binnendijkse natuurcompensatieprojecten worden genomen door de Voortgangscommissie Natuurcompensatie Westerschelde. Deze besluiten worden voorbereid door de Werkgroep Natuurcompensatie. Gedeputeerde Staten van Zeeland zijn eindverantwoordelijke voor het vaststellen van beslisdocumenten aangaande het Natuurcompensatieprogramma.
De Werkgroep heeft in 2006 viermaal vergaderd. De besluitvorming door de Voortgangscommissie vond in 2006 plaats middels twee schriftelijke ronden en twee vergaderingen.

7.3 Besluitvorming binnendijkse projecten en kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel

In 2006 zijn door de Werkgroep Natuurcompensatie aan de Voortgangscommissie Natuurcompensatie ter goedkeuring voorgelegd:

- Projectdossier, inclusief subsidieverzoek voor het project Bathse Kreek;
- Projectdossier, inclusief subsidieverzoek voor recreatieve maatregelen in het project Verdronken Zwartepolder;
- Projectdossier, inclusief subsidieverzoek voor het project Oeverlanden West Zeeuws-Vlaanderen;
- Projectdossier, inclusief subsidieverzoek voor het project Linie midden / de Plate, fase 1;
- Projectdossier, inclusief subsidieverzoek voor het project Zwinpolder, fase 1;
- Projectdossier, inclusief subsidieverzoek voor het project Sophiapolder midden;
- Voortgangsrapportage 2005;
- Jaarprogramma binnendijkse natuurcompensatie 2007;
- Notitie resterend programma binnendijkse natuurcompensatie.

Daarnaast zijn de Werkgroep en de Voortgangscommissie regelmatig geïnformeerd over de voortgang van de overige projecten.

Bijlagen

Bijlage 1 Verschenen documenten

Algemeen

Anonymus, 1998
Bestuursovereenkomst Natuurcompensatieprogramma Westerschelde. 27 februari 1998.

Anonymus, 1999
Uitvoeringsovereenkomst Natuurcompensatieprogramma Westerschelde. 3-delig: overeenkomst tussen 1. Rijkswaterstaat Directie Zeeland/ Provincie Zeeland/ Stichting Nationaal Groenfonds, 2. Rijkswaterstaat Directie Zeeland/ Provincie Zeeland en 3. Provincie Zeeland/ Dienst Landelijk Gebied. Vastgesteld op 10 november 1999 te Middelburg.

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 1999
Voortgangsrapportage 1998. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland.

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2000
Voortgangsrapportage 1999. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 18 april 2000.

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2001
Voortgangsrapportage 2000. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 29 mei 2001

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2001
Evaluatie 1998-2001. Onder redactie van de Provincie Zeeland, Dienst Landelijk Gebied, Rijkswaterstaat Directie Zeeland en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2002
Voortgangsrapportage 2001. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 11 juni 2002

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2003
Voortgangsrapportage 2002. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 3 juni 2003

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2004
Voortgangsrapportage 2003. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 8 juni 2004

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2005
Voortgangsrapportage 2004. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 14 juni 2005

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2005
Evaluatie 1998-2005. Onder redactie van de Provincie Zeeland, Dienst Landelijk Gebied, Rijkswaterstaat Directie Zeeland en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Voortgangscommissie Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, 2006
Voortgangsrapportage 2005. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 15 augustus 2006

Commissie Westerschelde, 1997
Advies Commissie Westerschelde, onder leiding van mr. J. Hendrikx, over natuurcompensatiemaatregelen in het kader van de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde. Uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat, mw. A. Jorritsma-Lebbink. 29 augustus 1997.

Buitendijkse projecten (categorie A)

AM en Rabo Vastgoed, 2006
Gebiedsontwikkeling Perkpolder. Genieten van de elementen. Haalbaarheidsstudie, resultaat van de haalbaarheidsfase. Met medewerking van Rijkswaterstaat, Waterschap Zeeuws-Vlaanderen, Provincie Zeeland, gemeente Hulst, Dienst Landelijk Gebied, Staatsbosbeheer, Rabo Vastgoed, AM, Projectontwikkeling Zeeland, Groen door Rood bv, Rijnboutt van der Vossen Rijnboutt bv, Buro Lubbers. juni 2006

Anonymus, 1999
Projectprogramma, beslisdocument Broedgebied Hansweert. Project in het kader van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde. Nota AXW 99.001

Berchum, A.M. van, 2001
Gewikt en Gewogen. Afwegingsdocument voor de bescherming van Zuidgors en Baarland. Opgesteld in het kader van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde, buitendijkse projecten. Rijkswaterstaat directie Zeeland, afdeling Integraal Waterbeheer. Nota AXW-2001-01

Commissie voor de Milieueffectrapportage, 2005
Gebiedsontwikkeling Perkpolder, advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport. 20 januari 2005.

Consemulder, J. en G.J. Liek, 2002
Een natuurlijke opwaardering. Beslissingsondersteunend document voor het verbeteren van het schor en slik bij waarde. Rapport RIKZ/2002.055

Gemeente Hulst, Provincie Zeeland en Rijkswaterstaat Zeeland, 2004
Intentieverklaring Perkpolder. 10 juni 2004

Gemeente Hulst, 2005
Gebiedsontwikkeling Perkpolder, richtlijnen voor het milieueffectrapport. Vastgesteld d.d. 2 juni 2005

Grontmij Nederland bv, 2005
Startnotitie MER Gebiedsontwikkeling Perkpolder. In opdracht van Gemeente Hulst, Provincie Zeeland en Rijkswaterstaat Zeeland. 20 januari 2005.

Binnendijkse projecten (categorieën B en C)

Dekker, W., 1998
Jaarprogramma 1999. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 22 december 1998

Dekker, W., 1999
Jaarprogramma 2000. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 14 december 1999

Dekker, W., 2000
Jaarprogramma 2001. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 12 december 2000

Adriaensen, M.A.M., 2001
Jaarprogramma 2002. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 11 december 2001.

Adriaensen, M.A.M., 2002
Jaarprogramma 2003. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 27 januari 2003.

Adriaensen, M.A.M., 2003
Jaarprogramma 2004. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 10 februari 2004.

Adriaensen, M.A.M., 2004
Jaarprogramma 2005. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 8 februari 2005.

Adriaensen, M.A.M., 2005
Jaarprogramma 2006. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 21 februari 2006.

Adriaensen, M.A.M., 2006
Jaarprogramma 2007. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Zeeland op 8 mei 2007

Werkgroep Natuurontwikkeling, 1998
Natuurontwikkeling Axelse Kreek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 1998
Natuurontwikkeling Eiland van de Meijer

Werkgroep Natuurontwikkeling, 1999
Natuurontwikkeling Inlaag Hoofdplaat

Werkgroep Natuurontwikkeling, 1999
Verkenning van de mogelijkheden voor natuurontwikkeling op het Bathse Schor

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling binnen landinrichtingsgebied Axel

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling Driesarendskreek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling binnen landinrichtingsgebied Ponte

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling Galghoek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling Gat van Pinte

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling Willem Leopoldpolder

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2000
Natuurontwikkeling Den Inkel

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2001
Natuurontwikkeling Margarethapolder

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2001
Natuurontwikkeling Verschepolder

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2001
Natuurontwikkeling Herdijkte Zwarte Polder

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2001
Natuurontwikkeling Zwartenhoeksekreek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2002
Natuurontwikkeling Rammekenshoek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2002
Natuurontwikkeling Schor van Ossendrecht

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2002
Natuurontwikkeling Schor van Ossenisse

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2002
Bos- en natuurontwikkeling Braakmanpolder-noord

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2003
Natuurontwikkeling De Vogel-zuid

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2004
Natuurontwikkeling Zwartegatschekreek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2004
Natuurplan voor de voormalige getijdengeul Zwake

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2005
Natuurontwikkeling Bathse Kreek

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2005
Natuurontwikkeling Bathse Schor

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2006
Natuurontwikkeling Zwinpolder

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2006
Natuurontwikkeling Oeverlanden west Zeeuws-Vlaanderen

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2006
Natuurontwikkeling Linie west

Werkgroep Natuurontwikkeling, 2006
Natuurontwikkeling De Plate

Bijlage 2a Samenstelling van de Voortgangscommissie

Namens Provincie Zeeland:	de heer M. Kramer (voorzitter) † 1-8-2006 de heer W. van Zandbrink (vanaf 14-9-2006) de heer R. Mooij de heer D. Kruis
Namens Rijkswaterstaat Zeeland:	de heer J. van der Togt de heer R. Termaat (secretaris)
Namens Ministerie van LNV:	de heer G. van der Sar
Namens de Zeeuwse waterschappen:	de heer W. Gosselaar de heer K. Martinet
Namens de Westerschelde gemeenten:	de heer A. Huisman de heer J. Provoost
Namens de Dienst Landelijk Gebied	de heer E.J. van der Meer

Bijlage 2b Samenstelling van de Werkgroep en de Stuurgroep Natuurherstel voor de binnendijkse projecten en kwaliteitsimpuls natuurbeleidsplan/ kreekherstel

Namens de Provincie Zeeland:	de heer D. C. Kruis (voorzitter) de heer R. Mooij (secretaris)
Namens het waterschap Zeeuwse Eilanden:	de heer J.A. v. Werkum
Namens het waterschap Zeeuws-Vlaanderen:	de heer A. Mouton
Namens de gemeenten noordelijk Westerschelde:	de heer D. Visser
Namens de gemeenten zuidelijk Westerschelde:	mevrouw G. Naeije
Als adviseur namens Rijkswaterstaat:	de heer A. van Berchum
Als adviseur namens DLG:	de heer. E.J. v.d. Meer
Als adviseur/ projectleider DLG:	mevrouw M. Adriaensen

Bijlage 3 Prioriteitstelling projecten categorie C (kwaliteitsimpuls Natuurbeleidsplan/ kreekherstel)

- ***Projecten die reeds zijn uitgevoerd:***
  Axelsekreek, Eiland van de Meijer, Plaskreek (zuid), Vlaamsche kreek, Baarzandsekreek, Gat van Pinte, fase I, Inlaag Hoofdplaat, Linie midden (ged.), Pyramide (ged.), Zwartenhoeksekreek, Willem Leopoldpolder, Gat van Pinte fase 2, Sophiapolder (west), Galghoek II, Tevixhoek, Weelhoek, Boschkreek Axel, Driesarendskreek, oeverlanden Groot Eiland, Schorretje Ossenisse, De Vogel zuid, Verschepolder, Herdijkte Zwartepolder, Zwartegatsekreek (noord), Braakman noord (ged.), Gat van Pinte fase 3.

- ***Projecten die in uitvoering/ in voorbereiding van de uitvoering zijn:***
  Zwaakse Weel (ged.), Boonepolder, Sophiapolder (midden en oost), oeverlanden west Zeeuws-Vlaanderen, Boschkreek (uitbreiding), Zwinpolder (ged.) en Linie midden / de Plate (ged.).

- ***Klasse 2: Projecten met een hoge prioriteit die naar verwachting op middellange termijn (tussen 2 en 3 jaar) kunnen worden uitgevoerd:***
  Hengstdijkse Putting, Plaskreek (noord), Zwaakse Weel (ged.), Hoedekenskerke (ged.), Sint Pietierspolder, St. Kruiskreek, Riemenskreek, Kieldrechtpolder (ged.), Zwinpolder (ged.), Linie midden / de Plate (ged.) en Aardenburgse havenpolder (zuid).